IX kadencja

KANCELARIA SEJMU
Biuro Komisji Sejmowych

PEŁNY ZAPIS PRZEBIEGU POSIEDZENIA

- **Komisji Infrastruktury**
  (nr 258)
  z dnia 7 marca 2023 r.

Pełny zapis przebiegu posiedzenia

Komisji Infrastruktury (nr 258)

7 marca 2023 r.

Komisja Infrastruktury, obradująca pod przewodnictwem posła **Pawła Olszewskiego (KO)**, przewodniczącego Komisji, zrealizowała następujący porządek dzienny:

– informacja ministra funduszy i polityki regionalnej na temat realizacji programu Dostępność Plus.

W posiedzeniu udział wziął **Przemysław Herman** zastępca dyrektora Departamentu Europejskiego Funduszu Społecznego Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej.

W posiedzeniu udział wzięli pracownicy Kancelarii Sejmu: **Elżbieta Kessel**, **Jolanta Osiak** i **Jakub Sindrewicz** – z sekretariatu Komisji w Biurze Komisji Sejmowych.

Przewodniczący poseł Paweł Olszewski (KO):

Otwieram posiedzenie Komisji Infrastruktury. Witam panie posłanki i panów posłów. Witam zaproszonych gości. Stwierdzam kworum.

Zgodnie z przedstawionym porządkiem przedmiotem dzisiejszego posiedzenia będzie informacja ministra funduszy i polityki regionalnej na temat realizacji programu Dostępność Plus. Czy są uwagi do porządku dziennego? Nie widzę.

Proszę przedstawiciela resortu o zwięzłą prezentację, bowiem otrzymaliśmy już materiały, więc wszystko wydaje się jasne.

Zastępca dyrektora Departamentu Europejskiego Funduszu Społecznego Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej Przemysław Herman:

Szanowni państwo, postaram się syntetycznie przedstawić informację na temat programu Dostępność Plus. To program rządowy przyjęty w 2018 r. Jego koordynacją zajmuje się Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej. Tak naprawdę program kompleksowo wyznacza kierunki działań sprzyjające rozwojowi dostępności rozumianej jako samodzielne, możliwie niezależne korzystanie z infrastruktury społecznej, z usług publicznych przez wszystkie osoby niezależnie od stopnia ich sprawności, wieku i możliwości.

Program działa w zasadzie w trzech płaszczyznach: poprzez zmiany legislacyjne, poprzez inwestycje infrastrukturalne i poprzez budowanie świadomości i kampanie informacyjne. Program skupia się na kilku obszarach: architektura, transport, edukacja, cyfryzacja, służba zdrowia, usługi i konkurencyjność.

Tak jak wspominałem, program jest realizowany głównie za pomocą dwóch podstawowych ustaw, które zostały wprowadzone. Jedna ustawa to ustawa z 2019 r. o zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, druga ustawa to ustawa o dostępności stron internetowych i aplikacji mobilnych instytucji publicznych. Obydwie te ustawy wprowadziły szereg obowiązków nakładających przede wszystkim na podmioty publiczne obowiązek zapewnienia dostępności.

Jednym z podstawowych instrumentów wsparcia jest Fundusz Dostępności, który w praktyce realizowany jest przez Bank Gospodarstwa Krajowego. W ciągu czterech lat realizacji Fundusz udzielił ok. 209 pożyczek na kwotę ponad 200 mln zł. Są to pożyczki częściowo umarzalne. Są to pożyczki kierowane przede wszystkim do spółdzielni mieszkaniowych i do podmiotów publicznych na likwidację barier architektonicznych w budynkach budownictwa wielorodzinnego i budynkach użyteczności publicznej. Dzięki tym środkom udało się zrealizować prawie 129 inwestycji. Są to inwestycje polegające przede wszystkim na instalacji nowych dźwigów osobowych, ale także na wymia-

nie istniejących starych dźwigów osobowych, polegające również na budowie podjazdów, ramp, podnośników, poręczy i innych usprawnień dla osób z ograniczeniami mobilności.

Oprócz Funduszu Dostępności działa również Rada Dostępności jako organ opiniodawczo-doradczy ministra składający się z ekspertów, którzy sugerują kolejne kroki w realizacji programu. Działa szeroko zakrojone partnerstwo na rzecz dostępności, również z sektorem prywatnym. Działają koordynatorzy dostępności powołani w 3 tys. jednostek samorządu terytorialnego, których zadaniem jest m.in. wspieranie osób z ograniczeniami sprawności w dostępie do usług publicznych.

Mamy również liczne inwestycje związane przede wszystkim z wykorzystaniem środków funduszy europejskich w ramach polityki spójności. Środki te zostały mocno nacechowane obowiązkiem zapewnienia dostępności. Są to przede wszystkim liczne inwestycje w infrastrukturę szkół, uczelni, przychodni, instytucji kultury, instytucji sportu i rekreacji, parków narodowych, jednostek samorządowych, organizacyjnych itd. Łącznie jest to ponad 1700 budynków i miejsc publicznych, które już w tej chwili mają jakieś rozwiązania służące zapewnieniu dostępności dla osób starszych i osób z niepełnosprawnościami.

Działa również Ośrodek Wsparcia Architektury Dostępnej, który bardzo mocno angażuje się we wsparcie samorządów w tym aspekcie, świadczy bezpłatne doradztwo, audyty dostępności i podpowiedzi dotyczące tego, gdzie można skorzystać ze środków.

Ważne miejsce w programie zajmują też działania związane z dostępem do instytucji publicznych. Są to tzw. świadczenia, różnego rodzaju, polegające na zapewnieniu asystentów osób niepełnosprawnych, na umożliwieniu im udziału w życiu publicznym.

Są to również inwestycje w transport. Bardzo dużo środków zostało skierowanych na transport kolejowy. W ramach Krajowego Programu Kolejowego zmodernizowano już 71 dworców, również pod kątem dostępności, gdzie zapewniane są takie rozwiązania jak windy na perony, ścieżki dla osób niewidomych, kontrastowe rozwiązania, informacja głosowa i wiele, wiele innych. To jest zakup nowego taboru, przede wszystkim już 120 zmodernizowanych wagonów, które służą do przewozów pasażerskich, 60 nowych wagonów typu COMBO, które w pełni umożliwiają przewóz osób na wózkach, z wózkami, z rowerami itd.

To również rozwiązania służące poprawie komunikacji za pomocą pisma brajla, za pomocą komunikacji NFC i różnych rozwiązań nowej technologii, które służą osobom z niepełnosprawnością wzroku lub słuchu, w tym temu, żeby swobodnie poruszały się w dostępie do transportu. Tabor jest wymieniany również w transporcie kołowym. Wszystkie nowe inwestycje, które są finansowane z funduszy europejskich, takie jak zakup tramwajów, autobusów, autobusów dalekobieżnych, muszą być obłożone warunkami zapewnienia dostępności, co powoduje, że te kupowane środki transportu spełniają już takie warunki i kryteria.

Oprócz tego, jak wspominałem, prowadzi się szereg działań edukacyjnych. Są to różnego rodzaju szkolenia i kampanie promocyjne pokazujące, jak zapewnić dostępność w praktyce. To wprowadzenie kwestii dostępności w edukacji, do programów nauczania na uczelniach, a także w szkołach ponadpodstawowych, po to, żeby przyszłe pokolenia, przyszli fachowcy, którzy będą świadczyć usługi publiczne, byli również świadomi tych potrzeb.

To w skrócie. Bardzo państwu dziękuję. Jestem gotów do odpowiedzi na pytania.

Przewodniczący poseł Paweł Olszewski (KO):

Serdecznie dziękuję. Proszę, pan przewodniczący Sowa.

Poseł Marek Sowa (KO):

Panie przewodniczący, panie ministrze, mam pytanie. Prawdę powiedziawszy, nie wiem, do jakiego programu odnosi się ta informacja. W informacji mamy wymienionych kilkaset umów na kwotę niespełna 0,5 mld zł, natomiast program Dostępność Plus opiewa na kwotę 23,2 mld zł. Chciałbym po prostu wiedzieć, jaki jest poziom realizacji tego na koniec 2022 r. Jesteśmy trzy lata przed zakończeniem programu i chciałbym wiedzieć, czy w tej chwili jest to 17 mld zł, czy 18 mld zł. Jeśli tak, to na co te środki finansowe poszły, na jakie szczegółowe cele? Trudno sobie wyobrazić informację, w której nie

ma tabeli finansowej, poziomu realizacji programu etc. Szczerze powiedziawszy, to bardzo nierzetelny materiał. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Paweł Olszewski (KO):

Dziękuję. Pani poseł Chmiel.

Poseł Małgorzata Chmiel (KO):

Dziękuję. Oczywiście ważne jest likwidowanie barier w budynkach użyteczności publicznej, ale rząd zapomniał o jednym z większych problemów dla osób starszych i niepełnosprawnych, o tzw. więźniach czwartego piętra, o co zresztą zabiegam już od wielu lat, odkąd pierwszy raz w poprzedniej kadencji program ten został przedstawiony. Szanowni państwo, do 1995 r. winda była wymagana w budynkach mieszkalnych o wysokości powyżej 15 metrów. Dzisiaj jest to 12 metrów. W związku z tym po raz kolejny pytam, co zrobili państwo w tej sprawie. Często konieczne jest dofinansowanie budowy wind zewnętrznych w takich budynkach, ponieważ konstrukcyjne warunki nie pozwalają zaadaptować wnętrza w jakikolwiek sposób, bo były projektowane zupełnie inaczej. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Paweł Olszewski (KO):

Serdecznie dziękuję. Pan poseł Suchoń.

Poseł Mirosław Suchoń (Polska2050):

Bardzo dziękuję za przedstawienie tej informacji, ale muszę powiedzieć, że podzielam opinię dotyczącą opublikowania bardzo konkretnych danych. Odniosę się tutaj do dokumentów, które zostały udostępnione w latach poprzednich, np. za 2021 r. Informacja ta pozostawia duże pole do domysłów, ponieważ nie jest tak bardzo szczegółowa w zakresie wydatkowania środków publicznych, jak powinna być.

Jeżeli prześledzimy dokumenty z lat poprzednich, to okaże się, że dużo mówią o ogłoszeniu konkursu, o sprawach bardzo administracyjnych. Podzielam opinię mojego przedmówcy o tym, że brakuje konkretów finansowych. Trudno uznać za przykłady realizacji funduszu taką informację, że w wielu inwestycjach w Polsce takie wskazania są brane pod uwagę i te inwestycje to miliony czy dziesiątki milionów złotych. Dobrze, że to się dzieje, że instytucje publiczne czy firmy, które świadczą różnego rodzaju usługi publiczne, biorą pod uwagę i stosują te wytyczne, bo jest niezmiernie ważne, żeby to było stosowane w sposób powszechny, natomiast, krótko mówiąc, brakuje tutaj rozliczenia Funduszu. Na pewno rozliczeniem nie są inwestycje realizowane przez samorząd terytorialny czy spółki z własnych środków.

Oczekujemy tutaj bardzo precyzyjnego przedstawienia informacji finansowych, które pozwoliłyby w bardzo merytoryczny sposób ocenić stopień realizacji lub w ogóle ocenić ten fundusz i to, w jakim zakresie jest wykorzystywany do realizacji tego programu. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Paweł Olszewski (KO):

Serdecznie dziękuję. Nie widzę więcej zgłoszeń. Czy pan dyrektor chce się odnieść?

Zastępca dyrektora departamentu MFiPR Przemysław Herman:

Jak najbardziej. Szanowni państwo, rozumiem, że jest apel o większą szczegółowość, jeżeli chodzi o pokazanie funduszy programu. Muszę wyjaśnić, że program jest programem kompleksowym i, tak jak wspominałem, obejmuje osiem obszarów, stąd opiera się o różne źródła finansowania. To nie są tylko i wyłącznie środki polityki spójności, czyli fundusze europejskie, które są realizowane w wymienionych projektach, ale są to również chociażby środki PFRON, który np. na sam program „Samodzielność – Aktywność – Mobilność!" przeznaczył 1 mld zł.

Poseł Marek Sowa (KO):

800 mln zł.

Zastępca dyrektora departamentu MFiPR Przemysław Herman:

Plany są na 1 mld zł. Dodatkowo są to również środki z Funduszu Solidarnościowego. To również, jak wspominałem, środki samorządów terytorialnych, które przystąpiły do partnerstwa na rzecz dostępności i deklarują działania w tym zakresie.

Natomiast zgadzam się z paniami i panami posłami w tym zakresie, że informacja nie jest jeszcze pełna finansowo. Aktualnie jesteśmy na etapie opracowania sprawozdania za 2022 r. Jak co roku zostanie ono przygotowane dla Rady Ministrów i przekazane pod koniec marca. Ze wstępnych informacji mogę powiedzieć, że ok. 16 z 23 mld zł mamy już zaangażowane w działania na rzecz programu Dostępność Plus. To było pierwsze pytanie. Oczywiście w największym aspekcie środki te są przeznaczane na infrastrukturę i transport. Środki wydatkowane na transport pracują na tę dostępność w największym procencie.

Bardzo wyraźne było też pytanie pani poseł Chmiel o Fundusz Dostępności, o likwidowanie barier związanych z więźniami czwartego piętra. Ten właśnie fundusz, celowo powołany ustawą, służyć ma likwidacji barier czwartego piętra. Stąd wydano 209 mln zł i zakończono 129 inwestycji. Środki wciąż są dostępne. O dofinansowanie wciąż mogą wnioskować spółdzielnie mieszkaniowe i wspólnoty, również wszystkie podmioty publiczne. Tak jak wspominałem, mogą wnioskować np. urzędy, szkoły, placówki służby zdrowia, instytucje kultury itd. Te środki pozostają.

Było jeszcze pytanie z państwa strony o inne działania. Myślę, że warto też wspomnieć, że w tej chwili procedowane jest rozporządzenie o warunkach technicznych w sprawie budynków i ich usytuowania. Strona rządowa pracuje nad tym, żeby obniżyć wymagania co do instalacji dźwigów windowych powyżej czwartego piętra. Jest natomiast pomysł, żeby to było powyżej drugiego piętra, a w budynkach użyteczności publicznej, w przypadku, gdy są dwie kondygnacje, żeby winda była obowiązkowa. Projekt ten był konsultowany społecznie. W tej chwili jest jeszcze na etapie prac wewnętrznych w ministerstwie. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Paweł Olszewski (KO):

Serdecznie dziękuję. Szanowni państwo, nie wiem, czy wszyscy wiedzą, ale za 20 minut mamy głosowania. Czy ktoś jeszcze chce krótko zabrać głos? Pani poseł Chmiel.

Poseł Małgorzata Chmiel (KO):

Panie dyrektorze, rozumiem, że to, co pan powiedział, dotyczy również wind zewnętrznych budynków. Tak?

Zastępca dyrektora departamentu MFiPR Przemysław Herman:

Potwierdzam.

Poseł Małgorzata Chmiel (KO):

Dobrze, dziękuję.

Przewodniczący poseł Paweł Olszewski (KO):

Serdecznie dziękuję. Nie widzę więcej zgłoszeń. Dziękuję za informację.

Zamykam posiedzenie Komisji.